

P7_TA-PROV(2009)0022

Vraždy obránců lidských práv v Rusku

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. září 2009 o vraždách obránců lidských práv v Rusku

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Rusku, zejména na usnesení ze dne 25. října 2006 o vraždě ruské novinářky Anny Politkovské¹ a ze dne 18. prosince 2008 o útocích na obránce lidských práv v Rusku a soudním řízení ve věci vraždy Anny Politkovské²,
- s ohledem na prohlášení předsednictví Rady jménem Evropské unie ze dne 12. srpna 2009 týkající se zavraždění čečenské obráncyně lidských práv Zaremy Sadulajevové a jejího manžela Alika Džabrailova,
- s ohledem na dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a Ruskou federací, která vstoupila v platnost roku 1997 a jejíž platnost byla prodloužena do doby, než bude nahrazena dohodou novou,
- s ohledem na probíhající jednání o nové dohodě, která by zajistila nový komplexní rámec pro vztahy EU s Ruskem,
- s ohledem na Úmluvu na ochranu lidských práv a základních svobod, Deklaraci OSN o zastáncích lidských práv a Deklaraci OSN o právu a povinnosti jednotlivců, skupin a společenských organizací propagovat a chránit všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody,
- s ohledem na čl. 122 odst. 5 jednacího řádu,
 - A. vzhledem k tomu, že se jako člen Rady Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) Rusko zavázalo k ochraně a podpoře lidských práv, základních svobod a právního státu,
 - B. vzhledem k tomu, že posílená spolupráce a dobré sousedské vztahy mezi EU a Ruskem mají klíčový význam pro stabilitu, bezpečnost a prosperitu celé Evropy,
 - C. vzhledem k tomu, že EU se snaží o strategické partnerství s Ruskem založené na hodnotách demokracie, lidských práv a právního státu,
 - D. vzhledem k tomu, že došlo k alarmujícímu zhoršení situace obránců lidských práv, zejména na severním Kavkazu,
 - E. vzhledem k tomu, že práce organizací na obranu lidských práv, jako jsou Memorial a Demos, má pro vytvoření stabilní a svobodné společnosti zásadní význam; vzhledem k tomu, že ruská vláda by tedy měla být hrdá na významnou úlohu, kterou tyto organizace hrají,
 - F. vzhledem k tomu, že právník v oboru lidských práv Stanislav Markelov, který zastupoval také zavražděnou novinářku Annu Politkovskou, byl dne 20. ledna 2009 zavražděn spolu s novinářkou Anastasií Barbuřovou, která zemřela, když se Stanislava Markelova pokoušela chránit,

¹ Úř. věst. C 313 E, 20.12.2006, s.271.

² Úř. věst. C 58 E, 12.3.2009, s. 180.

- G. vzhledem k tomu, že dne 10. července 2009, dva měsíce po jeho zmizení, bylo v lomu v Petrozavodsku nalezeno tělo zastánce lidských práv Andreje Kulagina,
- H. vzhledem k tomu, že Natalja Estemirová, vedoucí organizace Memoriál v Čečensku, byla dne 15. července 2009 v Grozném unesena a poté nalezena mrtvá v sousedním Ingušsku; vzhledem k tomu, že Evropský parlament držel během svého zasedání dne 16. července 2009 na památku Natalji Estemirové minutu ticha; vzhledem k tomu, že po této vraždě byla práce organizace Memorial v Čečensku zastavena,
- I. vzhledem k tomu, že v září 2009 má v Moskvě začít soudní jednání ve věci pomluvy na základě trestního oznámení podaného čečenským prezidentem Ramzanem Kadyrovem proti Olegu Orlovovi, vedoucímu střediska pro lidská práva Memorial, pro pomluvu vyplývající z prohlášení pana Orlova zveřejněného na internetové stránce Memorialu dne 15. července 2009, v němž obvinil prezidenta Kadyrova, že byl zapojen do zabití Natalji Estemirové,
- J. vzhledem k tomu, že dne 10. srpna 2009 byli čečenští aktivisté občanské společnosti Zarema Sadulajevová a její manžel Alik Džabrailov, kteří pracovali pro humanitární organizaci „Zachraňte generaci“, uneseni ze své kanceláře v Grozném a následující den nalezeni zavražděni,
- K. vzhledem k tomu, že dne 4. prosince 2008 v St. Petěrburgu proběhla razie v kancelářích výzkumného a informačního střediska organizace Memorial, kterou provedli maskovaní muži z úřadu ruského generálního prokurátora, a byly zabaveny pevné disky a CD obsahující celou databázi pokrývající tisíce obětí Stalinských represí; vzhledem k tomu, že na základě soudního příkazu byla databáze organizaci Memorial vrácena,
- L. vzhledem k tomu, že dne 3. září 2009 v budovách, v nichž jsou soukromé byty Olega Orlova, vedoucího střediska pro lidská práva Memorial, a jeho spolupracovníka Alexandra Čerkasova, provedli vládní vyšetřovatelé prohlídku pod záminkou, že pracují pro daňový úřad,
- M. vzhledem k tomu, že dne 3. září 2009, dva měsíce poté co nařídil obnovení soudního jednání se třemi podezřelými, kteří byly v únoru tohoto roku zproštěny viny, ruský nejvyšší soud nařídil nové vyšetřování vraždy Anny Politkovské v roce 2006,
- N. vzhledem k početným stížnostem, které podali ruští občané u Evropského dvora pro lidská práva ve Štrasburku,
1. bezvýhradně odsuzuje zastrašování a útoky na život obránců lidských práv, právníků a novinářů v Rusku a vyslovuje nad těmito činy hluboké politování,
 2. naléhavě vyzývá ruské orgány, aby vynaložily veškeré své úsilí na ochranu zastánců lidských práv, jak je uvedeno v Deklaraci OSN o právu a povinnosti jednotlivců, skupin a společenských orgánů prosazovat a chránit všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody; vyzývá zejména příslušné orgány, aby vytvořily podmínky, které umožní organizaci Memorial a dalším organizacím na obranu lidských práv obnovit svou činnost v Čečensku v bezpečném prostředí; vítá navrácení zabaveného archívu organizace Memorial v St. Petěrburgu po razii dne 4. prosince 2008;
 3. vyzývá ruské federální orgány, aby rychle, pečlivě a účinně vyšetřily výše uvedené vraždy a pohnaly k odpovědnosti ty, kdo jsou za ně odpovědní, a ty, kdo byli zapojeni do těchto brutálních činů;
 4. zdůrazňuje, že beztrestnost v Čečensku vede k destabilizaci v celé oblasti severního Kavkazu;

5. bere na vědomí červencový telegram ruského prezidenta Dmitrije Medveděva organizaci na obranu lidských práv Memorial, v němž se zavazuje plně vyšetřit vraždu Natalji Estemirové;
6. vítá iniciativu prezidenta Medveděva pozměnit zákon o nevládních organizacích s cílem zmírnit některá omezení a obtíže při registraci pro ruské nevládní organizace, a očekává podstatné zlepšení;
7. vítá rozhodnutí ruského nejvyššího soudu ze dne 3. září 2009, že bude zahájeno nové vyšetřování vraždy Anny Politkovské a že bude vedeno vyšetřování proti třem mužům, kteří byli při prvním soudním jednání zbaveni viny v jedné věci s údajným vrahem Ruslanem Machmudovem a těmi, kteří jej platili; žádá, aby soudní řízení začalo co nejdříve, aby bylo provedeno postupem před porotou a aby byl proces přístupný všem novinářům a sdělovacím prostředkům;
8. požaduje posílení konzultací o lidských právech mezi EU a Ruskem a naléhavě vyzývá, aby tento konzultační proces byl otevřený účinným příspěvkům Evropského parlamentu, Státní dumy, ruských justičních orgánů a občanské společnosti a organizací na obranu lidských práv; vyzývá Rusko, aby plně dodržovalo své povinnosti člena OBSE a Rady Evropy, včetně dodržování práva sdružování a práva na poklidné demonstrace; zdůrazňuje svůj postoj, že ochrana lidských práv by měla být privilegovaným tématem na pořadu jednání příštího summitu EU-Rusko a měla by se stát nedílnou součástí nové dohody mezi EU a Ruskem;
9. vyzývá ruské orgány, aby splnily všechna rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a aby bezodkladně ratifikovaly dodatkový protokol č. 14 k Evropské úmluvě o lidských právech a základních svobodách o reformě jejího systému kontroly;
10. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, vládě a parlamentu Ruské federace, OBSE a Radě Evropy.